

Aquest edifici de la Universitat de València acull la seu de l'Institut Cavanilles.

L'Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva nasqué fa un parell d'anys al si de la Universitat de València. El centre respon a la cristallització d'esforços de diversos grups d'investigadors de les facultats de Biologia i Farmàcia. Així mateix, els objectius científics que té marcats es dirigeixen a la investigació de la fauna, la flora i els microorganismes, però també als factors que promouen la seua existència o desaparició. Justament en aquest punt entra en joc el terme evolució, que determina com es genera la biodiversitat del planeta i com pot desaparèixer eventualment. Tot açò demostra que es dedica de manera exhaustiva a la investigació bàsica, però sense deixar de banda un vessant molt aplicat, perquè els experts que hi treballen tenen un paper clau en la conscienciació de la societat en temes mediamambientals a través de les conclusions dels seus estudis.

bacteriologia, paleontologia, zoologia de vertebrats i etologia. Imposa, però als pocs segons aquesta sensació desapareix i es descobreix un espai agradable. No té res a veure amb els típics centres d'investigació que imaginem deshumanitzats, gelats i hermètics. A l'Institut Cavanilles es respira vida i identitat. Identitat i tradició que conflueixen en la mateixa decisió d'haver estat batejat amb un nom i no amb les clàssiques sigles intel·ligibles. Un nom que respon a un dels botànics il·lustrats més importants del País Valencià. Ha reprès, doncs, la torxa del passat, la memòria històrica de la investigació naturalista encetada a València fa molt de temps.

La sorpresa és major quan un s'adona de la gran quantitat de gent jove que s'hi mou: alguns al passadís esgoten el seu temps de descans amb un cafè, altres entren i ixen amb fulls o mostres, la major part treballen als laboratoris. Aquest fet és un bon indicador. Hi té molt a veure

Biodiversitat i evolució

Sota el cognom d'un dels botànics clau nascuts al País Valencià, l'Institut Cavanilles ja acumula més de dos anys d'investigacions. Text d'Amanda Gascó.

Aquesta institució ocupa la segona planta d'un edifici que acull diversos centres d'investigació científica de la Universitat de València. Una edificació massissa de rajola roja que desprèn coïent i activitat investigadora per tots els racons. La primera ullada assegura que ens trobem en unes instal·lacions punteres. Un corredor llarg i molt ample vertebrava totes les unitats específiques d'investigació del centre; en total, deu grups distints que aborden les àrees de genètica, zoologia marina, ecologia evolutiva, entomologia, micrologia,

Andrés Moya, director de l'Institut: "Des del primer moment em vaig proposar promoure els estudis que duem a terme entre els estudiants i dissenyarem un programa de doctorat propi de biodiversitat i biologia evolutiva." Aquesta iniciativa ha despertat l'interès en temes de conservació i biodiversitat en molts alumnes. A més, veuen que al futur tenen possibilitats de dedicar-se a la investigació allí mateix, almenys durant un temps.

L'Institut Cavanilles vol respondre als problemes socials del seu entorn imme-

La plantilla de la Institució Cavanilles té 50 investigadors, però la xifra puja a dos centenars de persones si s'afegeix la tasca dels estudiants, professors convidats, tècnics, etc.

diat. En aquest sentit, l'àrea d'acció prioritària dels diferents equips se centra al País Valencià. D'una banda, exerceix funcions com ara advertir sobre pèrdues de biodiversitat en alguns enclavaments o tractar problemes d'enclavaments de mamífers marins. I, d'altra, dissenya campanyes concretes com les de desinsectació, ja que tradicionalment el territori valencià ha sofert importants plagues d'insectes.

Els responsables tenen molt clar que per conscienciar la societat cal obrir nusos cooperatius amb les administracions, perquè tenen el poder d'executar les campanyes i projectes que dissenyen els experts. Dins d'aquest marc, l'Institut Cavanilles treballa colze amb colze amb l'administració valenciana per assessorar-la en múltiples temes relacionats amb la biodiversitat local: estudis sobre la contaminació de l'Albufera de València, la conservació dels parcs naturals, actualitzar l'inventari de tota la flora i fauna existent, etc.

Però aquests investigadors també gaudeixen d'amplitud de mires i mantenen una clara vocació de cooperació científica fora dels límits geogràfics valencians. Porten a terme procediments de treball que poden ser utilitzats en altres llocs dels àmbits nacional i internacional. A més, s'han encarregat de teixir tota una xarxa de projectes comuns amb països de la Unió Europea, zones de Llatinoamèrica i els EUA.

Els ha resultat senzill entrar en el circuit internacional de col·laboracions, perquè al món hi ha pocs centres que es dediquen específicament a investigar la biodiversitat i l'evolució: "Si agafem el cas europeu, sols en trobem tres o quatre", comenta Andrés Moya. Per això l'Institut Cavanilles està a les portes de convertir-se en un referent, perquè té el gran potencial de cobrir estudis minuciosos en tot l'arc mediterrani, un espai que representa en termes de riquesa florística i faunística un percentatge molt elevat dins de la Unió Europea.

La plantilla de la institució compta en l'actualitat 50 investigadors, però la xifra puja a dos centenars de persones si es considera la tasca que realitzen els estudiants del doctorat, els postdoctorats, els professors convidats, els estudiants estrangers, els tècnics i personal d'administració i serveis. Cada unitat d'investigació és un món. Algunes estan integrades per un sol investigador, envoltat per col·laboradors, i d'altres, en tenen uns vuit o deu. Els que treballen en l'àrea de la biologia evolutiva realitzen una investigació anomenada bàsica o fonamental, i els que aborden la temàtica de la biodiversitat tenen una projecció molt més social. Un dels grups més prolífics en temes de biodiversitat és el de zoologia marina. Si entrem al seu centre d'operacions ens trobem amb un mosaic de tubs, arxius, ordinadors i gent. A simple vista el visitant no és ca-

paç veure què s'hi pot coure, però al davant tenim un equip punter a nivell mundial en estudis relacionats amb la protecció dels mamífers marins. Bona part dels seus membres tenen una gran experiència acumulada en el món de la investigació i en els seus currículums s'estampen magnífics descobriments. Entre altres, a principis dels anys 90, detectaren al territori valencià una misteriosa epidèmia que afectava de manera selectiva el dofí llistat, molt nombrós a les nostres aigües. Es va convertir en una mortaldat massiva, que s'estengué fins a Grècia. Determinaren que certes substàncies molt concretes, que llençaven a la mar les indústries, afectaven el sistema immunitari dels dofins, amb la qual cosa, havien propiciat que un virus que podia ser innoeu, resultara mortal.

El treball del dia a dia dels diferents grups de treball del centre ajuda a aclarir incògnites sobre el nostre entorn, a conèixer-lo millor i respectar-lo, perquè l'acció humana és la principal causant dels actuals desequilibris ecològics. Després de dos anys d'existència, l'Institut Cavanilles afronta la seua definitiva consolidació. El mateix Andrés Moya assegura que "per aconseguir-ho cal acabar d'afermar una forma de treball basada en la interacció dels grups de dins del centre". I afegeix: "és ací on està la diferència entre un institut d'investigació i un departament universitari."

L'interès de consolidar les línies obertes es complementa amb les iniciatives de futur per ampliar el camp d'actuació del mateix centre. Es té un gran interès per afegir noves unitats de treball que estiguen fortament relacionades amb altres institucions investigadores de l'estat espanyol, com el Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC). Alhora, es duen a terme els tràmits per presentar un projecte que preveu crear una doble seu. Així, els grups relacionats amb la biologia vegetal s'establirien al jardí Botànic de València i la resta continuaria en les actuals instal·lacions. I per refermar la idea d'obertura cap a la ciutadania i de conscienciació mediambiental i de biodiversitat, es vol crear un fòrum d'opinió amb veus d'experts i interessats a mantenir una relació més pacífica i equilibrada vers l'entorn.